

„LATVIJAS ZVEJNIEKU FEDERĀCIJA”

DARBĪBAS ZIŅOJUMS

*Valsts Zivsaimniecības sadarbības tīkla aktivitātes
„Nozaru organizāciju kapacitātes celšanas pasākumi” ietvaros saskaņā
ar Līgumu Nr. 9-5/60 ZST*

Liepāja, 2015

SATURS

1. Biedrības „Latvijas Zvejnieku federācija” raksturojums	3
1.1. Organizācijas mērķi un uzdevumi:.....	3
1.2. Vispārēja informācija par biedrību	4
1.3. LZF darbības raksturojums.....	4
1.4. Latvijas Zvejnieku federācijas biedri:.....	5
1.5. LZF biedri, to piedāvātie pakalpojumi un darbības virzieni	5
1.5.1. <i>Liepājas reģions:</i>	5
1.5.2. <i>Ventspils reģions:</i>	6
1.5.3. <i>Talsu reģions:</i>	6
1.5.4. <i>Tukuma reģions:</i>	6
1.5.5. <i>Rīgas reģions:</i>	6
1.5.6. <i>Limbažu reģions:</i>	6
1.5.7. <i>Valmieras reģions:</i>	6
1.5.8. <i>Asociētās biedrības:</i>	7
2. Pārskats par LZF un tās biedru paveikto 2007.-2013. gadu periodā.	8
2.1. LZF darbība likumdošanā.....	8
2.2. EZF finanšu līdzekļu piesaiste 2007. - 2013. gadu periodā.....	9
2.2.1. <i>Piekrastes zvejas flotes sabalansēšana un sociālekonomiskie pasākumi</i>	9
2.2.2. <i>EZF fondu līdzekļu izmantošana piekrastes zvejas uzņēmumu attīstībā bez projektiem ...</i>	10
2.2.3. <i>EZF fondu līdzekļu izmantošana piekrastes zvejas uzņēmumu attīstībā ar projektiem.....</i>	12
3. Piekrastes zvejniecības nozares galvenās problēmas, iespējamie risinājumi un izaicinājumi 2014. - 2020. gadu plānošanas periodā.....	13
3.1. Piekrastes zvejniecība Latvijā	13
3.2. Problēmas, iespējas un risinājumi laika periodā no 2014. -2020. gadam.....	21
4. Biedrības „Latvijas Zvejnieku federācija” semināra anketēšanas rezultāti.....	24
5. Dalība Zemkopības ministrijas ZKP sēdēs, Komisijās, darba grupās, semināros un konferencēs 2015. gada 2. pusgadā.....	25
5.1. Biedrības „Latvijas Zvejnieku federācija” pienesums Latvijas Republikas zivsaimniecības politikā..	25
Kopsavilkums.....	28

1. BIEDRĪBAS „LATVIJAS ZVEJNIEKU FEDERĀCIJA” RAKSTUROJUMS

1.1. Organizācijas mērķi un uzdevumi:

Biedrības "Latvijas Zvejnieku Federācija" (turpmāk – LZF) darbības **mērķis** ir Latvijas piekrastes zvejniecības tradīciju saglabāšana, nozares attīstība, sabiedrības līdzdalības veicināšana zivju resursu apsaimniekošanā un pārvaldībā atbilstoši Latvijas Republikas likumdošanai un biedrības statūtiem.

LZF darbības uzdevumi:

1. zvejas, apstrādes un zivju tirdzniecības organizēšana, mārketinga un kooperācijas veicināšana;
2. zivju resursu atjaunošanas un aizsardzības pasākumu veikšana;
3. profesionālās izglītības atjaunošana;
4. ar zivsaimniecību saistītu projektu realizācija vai to veicināšana;
5. priekšlikumu izstrāde zivsaimniecībā valsts likumdošanai, pārvaldes un pašvaldību institūcijām;
6. Eiropas Savienības zivsaimniecības un Latvijas likumdošanas konsultācijas;
7. palīdzības sniegšana LZF biedriem nelaimes gadījumos un pārējās situācijās, kad tā ir nepieciešama;
8. sadarbšanās ar nozares organizācijām Latvijā un Eiropas Savienībā;
9. piekrastes zvejniecības popularizēšana plašsaziņas līdzekļos.

Darbības metodes LZF mērķu un uzdevumu izpildei :

1. vietējo un ārvalstu naudas līdzekļu, iekārtu un citu vērtību piesaistīšana no fiziskām un juridiskām personām, organizācijām, fondiem un projektiem, nodrošinot to uzskaiti atbilstoši grāmatvedības standartiem un izlietojumu atbilstoši izvirzītajiem mērķiem un projektiem;

2. komunikācija un sadarbība ar valsts un pašvaldību iestādēm, radniecīgām organizācijām Latvijā un ārpus tās robežām;

2.1. speciālistu piesaiste noteiktu uzdevumu veikšanai;

2.2. citu likumos atļauto darbību veikšana.

1.2. Vispārēja informācija par biedrību

LZF ir biedrība, kura dibināta 1999. gadā (pēc kopīgas darbības pārtraukšanas ar SO „Zivsaimnieku asociācija” (1996)) un reģistrēta LR Uzņēmumu reģistrā 1999. gada 20. oktobrī, ar reģistrācijas numuru 40008045672, juridiskā adrese: O. Kalpaka iela 92 - 25, Liepāja, LV-3405, Latvija.

Biedrības vadītājs, LZF Valdes priekšsēdētājs Ēvalds Urtāns, ievēlēts šajā amatā 2002. gada 28. septembrī, kā arī pārvēlēts LZF II, III un IV kongresos 2005., 2008., 2011. un 2014. gadā.

1.3. LZF darbības raksturojums

LZF pārstāv federatīvo principu – mūsu individuālie biedri ir tiesīgi veidot un darboties reģionālās biedrībās, lai veicinātu vietējo piekrastes un iekšējo ūdeņu zvejniecību un vai veiksmīgu projektu realizāciju, piesaistot savus un ārējos finanšu resursus.

Aktīvākie biedrības „Latvijas Zvejnieku federācija” valdes locekļi, kā arī ierindas biedri, iesaistās dažādu valsts institūciju darba grupās, komisijās – Rīgā un reģionos, it sevišķi, kad jārisina sasāpējuši nozares jautājumi. LZF darbības princips ir atšķirīgs no lieljūras zvejnieku ražotāju un vai profesionālajām reģionālajām biedrībām, kur to intereses aizstāv parasti tikai to

valdes priekšsēdētāji. LZF organizācijas vadība ir policentriska un darbojas brīvprātīgi bez atalgojuma, jo piekrastes un iekšējo ūdeņu nozvejas apjoms un ienākumi, atšķirībā no kuģu zvejas un vai zivju apstrādes, nevar nodrošināt gada laika griezumā labi atalgotus zivsaimniecības politiķus.

Laika periodā no 2003. gada LZF regulāri cīnījiesies par biedrības biedru interešu aizstāvību – Zvejniecības likuma, Ministru kabineta (turpmāk – MK) noteikumu un citu valsts normatīvo aktu izveidē – iekšējo ūdeņu un piekrastes zvejniecības saglabāšanā, attīstībā un zvejas nākotnes vīzijai Latvijā. LZF kā Latvijas zvejnieku pārstāvjus labi zina Latvijas Republikas (turpmāk – LR) Saeimā, Zemkopības ministrijā (turpmāk – ZM) un VARAM, kā arī daudzās piejūras un iekšzemes pašvaldībās.

LZF sadarbojas ar Zivsaimniecības vietējām rīcības grupām (turpmāk - ZVRG), realizējot uz piekrastes reģionu attīstību virzītus projektus, taču šeit vēl ir daudz ko darīt, lai veicinātu šī zivsaimniecības sektora saglabāšanu un iespējamo attīstību.

Kopš 2003. gada LZF veidojusi starptautisko sadarbību ar Zviedriju, Igauniju, Lietuvu, Poliju, Vāciju, Itāliju, Franciju, Spāniju, Šveici, Beļģiju.

1.4. Latvijas Zvejnieku federācijas biedri:

LZF organizācijas biedri ir:

- uzņēmēj sabiedrības ar nodarbinātiem zvejniekiem,
- asociētas biedrības ar dalību mūsu sēdēs un saskaņotu rīcību zvejniecības mērķu sasniegšanai,
- fiziskas personas - vecbiedri un idejiskie atbalstītāji,
- sponsoru nav.

1.5. LZF biedri, to piedāvātie pakalpojumi un darbības virzieni

1.5.1. Liepājas reģions:

- ✓ SIA „SĀMENIS” – piekrastes zveja,
- ✓ IK „Asarītis” – piekrastes zveja,
- ✓ IK „Valentīns Vasars” – piekrastes un iekšējo ūdeņu zveja, tūrisma pakalpojums – vada vilkšana, laivu noma,
- ✓ IK „Saiva-1” – iekšējo ūdeņu zveja, pētniecība un tūrisma pakalpojumi,
- ✓ SIA „Ošvalki” – iekšējo ūdeņu zveja, laivu noma,
- ✓ SIA „Majoka” – piekrastes un atklātās jūras zveja, tūrisma pakalpojumi – vēsturiskais kuģis – “Libava”,

- ✓ SIA „Marlin” – piekrastes zveja,
- ✓ zv/s „Riediņi” – piekrastes zveja, pētniecība, vada vilkšana,
- ✓ zv/s „Kaija” - piekrastes un atklātās jūras zveja, tūrisma pakalpojumi, nēģu zveja, zivju pārstrāde – kūpināšana un vītināšana.

1.5.2. Ventspils reģions:

- ✓ Jūrkalnes pagasta zv/s „Vamžas” – piekrastes zveja, tūrisma pakalpojumi,
- ✓ zv/s „Krastkalni” - piekrastes zveja,
- ✓ zv/s „Dunduri” – piekrastes un iekšējo ūdeņu zveja,
- ✓ zv/s „Leču nēģi”, „Vedzavas Valgums” – piekrastes un nēģu zveja, viesu nama pakalpojumi,
- ✓ SIA „OBO” – piekrastes un nēģu zveja,
- ✓ zv/s „Rāmas” – piekrastes zveja, plekstu vada vilkšana.

1.5.3. Talsu reģions:

- ✓ zv/s „Smilkšēni” – piekrastes zveja,
- ✓ SIA „Rude-96” – piekrastes zveja, zivju apstrāde,
- ✓ SIA „Pundiķi” – piekrastes un nēģu zveja, tūrisma pakalpojumi,
- ✓ Zv/s „Garāji” – piekrastes zveja,
- ✓ Zv/s „Vilnis” – piekrastes zveja.

1.5.4. Tukuma reģions:

- ✓ SIA „Līcis” - piekrastes zveja,
- ✓ SIA „Branga” – piekrastes un iekšējo ūdeņu zveja, tūrisma pakalpojumi,
- ✓ SIA „Jūras līcis” – piekrastes zveja, zivju kūpināšana,
- ✓ IK „Biruta Druka” – piekrastes zveja,
- ✓ zv/s „Grots” – piekrastes zveja.

1.5.5. Rīgas reģions:

- ✓ zv/s „Staģis -1” – piekrastes un iekšējo ūdeņu zvejniecība,
- ✓ ZKS „Vecdaugava” - piekrastes un iekšējo ūdeņu zvejniecība, zivju resursu pavairošana,
- ✓ SIA „Shark” - piekrastes un iekšējo ūdeņu zvejniecība, zivju resursu pavairošana,
- ✓ SIA „Baltezers” - iekšējo ūdeņu zvejniecība, zivju resursu pavairošana,
- ✓ SIA „Leste” – piekrastes un iekšējo ūdeņu zvejniecība, zivju resursu pavairošana.

1.5.6. Limbažu reģions:

SIA „Baņķis” - piekrastes un iekšējo ūdeņu zvejniecība.

1.5.7. Valmieras reģions:

Zv/s „Meldri” – iekšējo ūdeņu zvejniecība.

1.5.8. Asociētās biedrības:

- ✓ Liepājas rajona ezeru zvejnieku apvienība – iekšējo ūdeņu zvejniecība, EZF projekti,
- ✓ Baltijas Zvejnieku apvienība - piekrastes un jūras zvejniecība, EZF projekti,
- ✓ Vērgales zvejnieku apvienība – piekrastes zvejniecība,
- ✓ Lapmežciema zvejnieku apvienība – piekrastes zvejniecība,
- ✓ Engures zvejnieks – piekrastes zvejniecība, EZF projekti,
- ✓ Burtnieku ezera zvejnieku biedrība – iekšējo ūdeņu zvejniecība.

2. PĀRSKATS PAR LZF UN TĀS BIEDRU PAVEIKTO 2007.- 2013. GADU PERIODĀ.

2.1. LZF darbība likumdošanā

Biedrība „Latvijas Zvejnieku federācija”, kopš reģistrācijas LR Uzņēmumu Reģistrā 1999. gadā, nepārtraukti veikusi tās biedru interešu pārstāvēšanu Eiropas Savienībā (turpmāk – ES), valsts un pašvaldību līmenī bez atlīdzības, kas nav novērots ne vienas citas organizācijas darbībā, neatkarīgi no tās ienākumu līmeņa un pat kapacitātes – vēlēšanās darboties valsts labā.

No 2003. gada rudens biedrībā sākās būtiskas pārmaiņas, kad ne sevišķi atzītā Latvijas sabiedriskajā organizācijā iesaistījās cilvēki, kuri savu politisko pieredzi un kapitālu ieguva cīņā ar milzīgu lobiju pārsvaru, birokrātiju zivsaimniecībā un spēja izmantot pielietojumā līdz šai pat dienai senās Romas valsts politikas pieredzi cīņā ar meliem, demagoģiju un izdevīgu faktu noklusēšanu. LZF un tās biedri pēdējo 10 gadu laikā ir iemācījušies, kā izdzīvot zvejniecībā Latvijā, kur tās godu neskonā. Pat Vācijā, Šveicē, Polijā, Igaunijā, nerunājot par Dāniju, Spāniju, Vidusjūras valstīm, zvejnieku arods tiek cienīts kā smaga darba nozvejoto zivju produkcijas piensums valsts ekonomikai daudzas reizes vairāk nekā Latvijā, kur valda personiska ieinteresētība un ierēdņu un vai deputātu bailes no sevišķi aktīviem sabiedrības pārstāvjiem, lai nekāda gadījumā nezaudētu savas labi apmaksātās darba vietas.

Uzņēmējiem zivsaimniecībā ir aizvien vairāk jāizjūt nodokļu un nodevu sloga palielināšanās, jo atšķirībā no lauksaimniekiem kopš 1996. gada nesaņem nekādu finansiālu atbalstu vispār. Un tādēļ mums ir jāpiekrīt biedrības „Latvijas Zivsaimnieku asociācija” vadītāja I. Voita viedoklī, ka zvejas kuģu izņemšana no Latvijas Zvejas kuģu reģistra ar EZF atbalstu ir bijis vienīgais risinājums zvejniecības nozares izdzīvošanai un attīstībai. Sabiedrībā tas tika nepārtraukti uztverts ar dalītām jūtām, taču jāizvērtē objektīvi ieguvumi, ne tikai runājot par zaudējumiem.

Biedrība „Latvijas Zvejnieku federācija”, kopš savas darbības iesākuma, ir aktīvi piedalījies valsts zivsaimniecības politikas veidošanā. Iespējams, ka pēc kādiem 20 gadiem kāda organizācija un vai valsts iestāde, pat par milzu finanšu līdzekļiem izvērtēs galveno zivsaimniecībā iesaistīto nevalstisko iesaistīto organizāciju piensumu LR ekonomikas attīstībā. Šobrīd mēs esam atskaitē pievienojuši dokumentus par paveikto likumdošanā periodā no

2007. gada līdz 2015. gadam, apmēram 10% no visiem iesniegtajiem zivsaimniecības politikā un EZF līdzekļu pielietojumā.

Darbības ziņojuma pielikumā pievienota informācija par organizācijas un biedru dalību zivsaimniecības politikas veidošanā:

2.1.1. Zivsaimniecības Konsultatīvā padome un Lauku atbalsta dienesta (turpmāk – LAD),
to lēmumi – 9 lp.,

2.1.2. Zvejniecības likuma grozījumi, ietekme uz ministrijām un deputātiem - 7 lp.

2.1.3. LR MK noteikumu grozījumu priekšlikumi – 22 lp.

2.2. EZF finanšu līdzekļu piesaiste 2007. - 2013. gadu periodā

2.2.1. Piekrastes zvejas flotes sabalansēšana un sociālekonomiskie pasākumi

Biedrība "Latvijas Zvejnieku federācija" līdzdarbībā ar citām jūras zivsaimniecības sabiedriskajām organizācijām iestājās par zvejas kuģu skaita samazināšanu piekrastes ūdeņos, kā pamatlīdzekļi zivju nozvejas spiediena samazināšanai, ekonomiski pamatotas zvejas attīstībai un atbilstošam atbalstam bez darba palikušajiem zvejniekiem. Kopumā tas veidoja ap 90% realizēto projektu no naudas summas.

Precīzu informāciju par realizētajiem projektiem, bez personālijām, var iegūt Lauku atbalsta dienestā, jo mums tādas statistikas nav un mēs to nevaram legāli iegūt par velti. Pēc mūsu datiem LZF biedri un asociētie biedri šajā laika periodā realizējuši 52 zvejas laivu un 30 bezdarbnieku pabalstu projektus. Tas kopsummā varētu būt ne mazāk kā 4 milj. EUR.

Tā kā pēc iestāšanās ES sākuma periodā 2004. - 2006. gados, piekrastes zvejas laivas vispār nebija paredzētas izņemšanai no Zvejas kuģu reģistra, tad LZF un atsevišķu tās biedru organizētas darbības rezultātā Zemkopības ministra M. Rozes laikā tika panākts risinājums šai neatbilstībai. Uzskatām, ka iegūtie finanšu līdzekļi (ap 70%) LZF biedriem bija kardināls atspaidis savas uzņēmējdarbības attīstībai. Un no šī brīža līdz 2015. gada sākumam varam ar pārliecību uzskatīt, ka LZF darbības praktiskie ieguvumi mūsu biedriem šajā segmentā un daudziem citiem iespēju guvējiem ir tik lieli, ka LZF ar savu darbību ir sagādājusi naudu tās biedriem 50 gadus uz priekšu.

2.2.2. EZF fondu līdzekļu izmantošana piekrastes zvejas uzņēmumu attīstībā bez projektiem

Lielākā daļa no kompensācijām tika ieguldītas savu zvejas kuģu renovācijā, zvejas rīku atjaunošanā un pienācīgas infrastruktūras izveidē, bez speciāliem pieteikumiem EZF pasākumos, jo tas izmaksā vismaz 2 reizes lētāk, ir tikai personiska atbildība uzņēmumā, nav jāņem kredīti, kurus bankas zvejniekiem (99% gadījumos no pieprasījumiem nedod) un 5 gadus nav jābaidās no visādiem auditiem, skauģiem un negaidītām tematiskajām pārbaudēm un milzu dokumentu čupām, visādiem starpniekiem. Tas pats jau arī notika atklātās jūras zvejas kuģu flotes sabalansēšanā, jo radās nopietni brīvie apgrozāmie līdzekļi

Caur to daži labi projektu pieteikumi LAD zvejas flotes modernizācijas pasākumiem tika atteikti un neslēgti līgumi – **piemēram**, zv/s "Oskars" atteicās no šī nodoma, kad banka atteica kredītu, saprata trīskāršās izmaksas un izdevās sadalīt savu lielāko zvejas laivu.

SIA "Majoka" uz kredīta pamata un zvejas laivu sadalīšanas pamata radīja tūrisma produktu hercoga Jēkaba laiku autentisko vēsturisko kuģi "Lībava", kurš ir savulaik ieguvis Latvijas tūrisma produkta gada galveno balvu.

SIA “Merlin Liepāja” finanšu līdzekļus veiksmīgi ieguldīja tūrisma kempinga vietas izveidē Pāvilostā.

Zv/s “Vendzavas Valgums” atjaunoja Ventspils novada Leču muižu un parku, izveidojot to par viesu namu.

SIA “Leste” – zivju atvēsināšana, uzglabāšana un ledus mašīna.

2.2.3. EZF fondu līdzekļu izmantošana piekrastes zvejas uzņēmumu attīstībā ar projektiem

Pēc skaita to LZF ir salīdzinoši maz:

Zv/s “Kaija” zivju apstrādes uzņēmums Pāvilostā, iekārtu iegāde un energo efektivitātes pasākumi – saules baterijas.

SIA “Baņķis” – zivju atvēsināšanas, saldēšanas, glabāšanas ražotne Kuivižos.

3. PIEKRASTES ZVEJNICĪBAS NOZARES GALVENĀS PROBLĒMAS, IESPĒJAMIE RISINĀJUMI UN IZAICINĀJUMI 2014. -2020. GADU PLĀNOŠANAS PERIODĀ

3.1. Piekrastes zvejniecība Latvijā

Latvijas jūras piekrastes garums ir 497 km. Par piekrastes ūdeņiem sauc jūras ūdeņus, kuru dziļums nepārsniedz 20 metrus.

Jāatzīmē, ka citās Baltijas jūras reģiona valstīs rūpnieciskā zveja jūrā tiek regulēta atšķirīgi. Piekrastes zveja tur var tikt pielīdzināta attālumā līdz pat 12 jūdzēm no krasta, tas ir, valsts teritoriālajos ūdeņos. Latvijā piekrastes zveja pašlaik tiek pieļauta šaurā piekrastes joslā.

Šobrīd piekrastes zveja apstākļos, kad vērtīgo (tirgus pieprasīto) zivju krājumi samazinās, ir pietiekami komplicēta. Esošā kārtība balstās uz dabas resursu izmantošanas pakāpes pieaugumu, kontroli galvenokārt lielajās ostās un tikai daļēji realizētiem zivju aizsardzības pasākumiem.

Piekrastes zivju krājumi un zveja ir atklāta sistēma ar daudziem faktoriem un savstarpējām ietekmēm, tādēļ ārējās izmaiņas dažkārt ir maldinošas, jo cēloņi un to savstarpējā ietekme var tikt laicīgi nepamanīta, kas dažos gados pie mūsdienu zvejas un makšķerēšanas efektivitātes var novest pie atsevišķu tirgus pieprasītu zivju sugu krājumu pārzvejas, ko pat zinātnieki nespēj laicīgi novērtēt (piemērs – Bārtas upē nārstojošā salaka).

Līdzsvarota un videi draudzīga piekrastes zivju resursu apsaimniekošana, it sevišķi piejūras pašvaldībās, kuras ir šo resursu pārzinātājas, ir jautājums, kurš jārisina nepārtraukti valsts un vietējā līmenī.

19. gadsimta 20. un 30.-tajos gados piekrastes zveja bija intensīva. Ap 150 lielākos vai mazākos zvejnieku ciemos un pilsētās šajā nozarē nodarbojās ap 2.8 – 3.2 tūkst. zvejnieku "arodnieku", tas ir, kuru vienīgais ienākumu ieguves avots bija zveja. Pēc II Pasaules kara periodā no 1945. gada līdz pat 90.-to gadu sākumam piekrastes zveja bija koncentrēta zvejnieku kopsaimniecībās, kurās piekrastes zvejā bija nodarbināti 500 - 700 cilvēku. Baltijas jūras piekrastē un Rīgas jūras līča ziemeļrietumu daļā piekrastes zvejniecība bija stingri ierobežota robežas zonas režīma un daudzo karabāzu atrašanās dēļ. Vairākos agrāk nozīmīgos piekrastes zvejas centros kā Liepājā, Ventspilī, Lielirbē, Užavā 60.-to gadu beigās un 70.-to gadu vidū pakāpeniski šī nodarbošanās tika pamazām likvidēta, tai laikā attīstot tikai Baltijas jūras atklātās

daļas un tāljūru zveju. Kopš neatkarības atjaunošanas 1991. gadā notika arī piekrastes zvejas atdzimšana, mēģinot atjaunot zaudēto, piekrastes zvejā iesaistījās ap 2000 cilvēku, no tiem Baltijas jūras piekrastē 200 – 300.

Rīgas jūras līča piekrastes zveja laika periodā no 1994. gada līdz 2014. gadam bija intensīva (labāki meteoroloģiskie apstākļi, tuvums lielām apdzīvotām vietām, vairāk dažādu zivju sugu un lielāki to krājumu apmēri). Kopējā zivju nozveja pa gadiem svārstās no 2.5 līdz 4.2 tūkst. tonnu, galveno tās daļu veidoja reņģe (ap 80%). Parasti zvejas procesā iesaistās 1 vai 2 palīgi - atsevišķos periodos vai atsevišķu darba uzdevumu izpildei. Tādēļ kopējais zvejā nodarbināto skaits varētu būt 1.5 – 2 reizes lielāks. Tikai apmēram 20% no tiem var tikt uzskatāmi par profesionāliem zvejniekiem, kuru pamatienākumu avots ir piekrastes zveja. Pārējiem tā bija piepelnīšanās atsevišķos mēnešos, vai arī to varēja izprast kā izejamo dienu (rekreatīvo) zveju. Pakāpeniski zvejas noslodzes un citu faktoru (ieskaitot neuzskaitīto maluzvejniecību, virsatļautā limita zveju, zveju nārsta laikā, zemmēra zivju zveju un roņu nodarīto zaudējumus) rezultātā vērtīgo zivju krājumu stāvoklis daļēji pasliktinājās. Tā rezultātā arī ienākumu līmenis sāka samazināties, jo dažkārt izdevumi sāka pārsniegt ienākumus, sāka palēnām uzlaboties zvejas un daļēji tirgus kontrole, palielinājās degvielas un materiālu cenas, kā arī obligātie maksājumi valstij – dabas resursu nodokļi, laivu reģistri, zvejniecības licenzēšana u.c. Daļa piekrastes sīkzvejnieku sāka atstāt šo nodarbošanos, to vietā nākot lielākiem zvejas uzņēmumiem bez šauras specializācijas – ar dažādiem un efektīvākiem zvejas rīkiem, veicot zivju pārstrādi un tirdzniecību.

Baltijas jūras piekraste ilgstoši bija slēgta režīma zona, tādēļ piekrastes zveja tika likvidēta vai ierobežota līdz minimumam. Arī šobrīd zvejā iesaistīto skaits nav liels – 200 – 350 cilvēku. Zveju ierobežo bargi klimatiskie apstākļi - zvejas dienu skaits ir 2 reizes mazāks nekā Rīgas jūras līcī. Tā rezultātā piekrastes zivju krājumi, izņemot akmeņplekstes, ir labākā stāvoklī nekā Rīgas jūras līcī, kur piekrastes zveja ir daudz intensīvāka un zivju resursi sāk samazināties, kas rada veselu virkni ar to saistītu problēmu. Periodā no 2000. gada līdz 2014. gadam nedaudz palielinājies zvejnieku skaits, kuru lielākā daļa pēc skaita ir pašpatēriņa zvejnieki (pieder īpašumi un vai deklarējušies piejūras novadu teritorijās). Taču šobrīd to skaita palielināšana jau ir piebremzēta vairāku vērtīgo zivju sugu krājuma stāvokļa pasliktināšanās rezultātā un vai nepamatotu pašvaldību papildus zvejas rīku limitu pieprasījumu rezultātā.

Pēc Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanas pieņemti, kā arī atjaunoti nozīmīgi likumi un normatīvie akti, kuri reglamentē dabas aizsardzību un resursu izmantošanas vispārējos

principus un kārtību. Tā ir juridiskā bāze piekrastes ūdeņu zivju resursu ilgtspējīgā apsaimniekošanā.

Latvijas Republikas konstitucionālajā likumā "**Cilvēka un pilsoņa tiesības un pienākumi**") ir šāds formulējums: "Dabas, kultūrvides, ainavu, vēstures un arhitektūras pieminekļu un vides aizsardzība ir katras personas, visas sabiedrības un valsts pienākums".

Likums "**Par vides aizsardzību**" uzskatāms par pamatlikumu vides aizsardzībā. Tas ietver pamatnoteikumus un programmatiskas vadlīnijas par iedzīvotāju tiesībām uz kvalitatīvu dzīves vidi, informāciju par vides stāvokli, daudzu vides problēmu risināšanu, vides aizsardzības kontroli, atbildību par likumu pārkāpumiem vides aizsardzībā, par starptautisko sadarbību vides aizsardzībā, kompetences sadalījumu vides aizsardzībā u.c.

Piekrastes zivju resursu apsaimniekošanā piemērojami šajā likumā ietvertie mērķi un uzdevumi:

- a) veicināt dabas resursu un enerģijas ilgtspējīgu izmantošanu,
- b) nodrošināt vides aizsardzību no antropogēnās slodzes radītām ietekmēm,
- c) saglabāt bioloģisko daudzveidību,
- d) nodrošināt sabiedrības līdzdalību vides aizsardzības principu ievērošanā un vides politikas īstenošanā.

Zivju resursu pārvaldībā nozīmīgākie ir likumā iekļautie principi:

a) ilgtspējīgas attīstības princips — valsts un sabiedrība izveido tādu sociālo un ekonomisko nosacījumu sistēmu, kas paredz dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, nodrošina dzīves kvalitātes uzlabošanu un pašreizējo vajadzību apmierināšanu, neradot draudus nākamo paaudžu vajadzību apmierināšanai, un nodrošina bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu neierobežotam laika periodam,

b) piesardzības princips — fiziskajām un juridiskajām personām ir pienākums, cik iespējams, samazināt antropogēno slodzi, kas rodas vai var rasties to darbības rezultātā. Darbības ierosinātājam ir pienākums nodrošināt darbības atbilstību vides aizsardzības normatīvajiem aktiem un vides politikai valstī.

Tā kā valsts nodod pārziņā pašvaldībām dabas resursu izmantošanas un apsaimniekošanas tiesības likumos noteiktā kārtībā, tad atbilstoši "Likumam par vides aizsardzību" pašvaldību institūciju kompetence vides aizsardzībā un dabas resursu izmantošanā ir šāda:

- a) realizē kontroli pār vides aizsardzību un dabas resursu racionālu izmantošanu,
- b) likumā noteiktās kompetences ietvaros piešķir un atņem zemes un citu dabas resursu izmantošanas tiesības, izšķir zemes un citu dabas resursu lietotāju strīdus,
- c) veic citas normatīvajos aktos paredzētās funkcijas vides aizsardzībā un dabas resursu izmantošanā.

Arī "**Likuma par pašvaldībām**" noteikta pašvaldību tiesības un funkcijas pašvaldības teritorijā esošo dabas resursu vietējā pārvaldē:

- a) publisko tiesību jomā pašvaldību kompetencē ir valsts pārvaldes funkcijas, kuru izpilde šajā likumā noteiktajā kārtībā ir nodota attiecīgajai pašvaldībai,
- b) noteikt kārtību, kādā izmantojami publiskā lietošanā esošie meži un ūdeņi, ja likumos nav noteikts citādi, kā arī ievākt maksājumus par šo resursu izmantošanu.

Jūras piekrastes ūdeņu zivju zvejā, pārstrādē un tirdzniecībā ir svarīgs pašvaldību teritorijas plānojums, lai piekrastes resursu apsaimniekošana nebūtu ekstensīva, bet tai būtu attīstības iespējas, ņemot vērā konkrētās pašvaldības teritorijas un piekrastes akvatorijas īpatnības. "**Teritorijas attīstības plānošanas likuma**" mērķis ir nodrošināt teritorijas attīstības plānošanas sistēmas izveidošanu, kas veicinātu ilgtspējīgu attīstību valstī.

Plānojot pašvaldības teritorijas un saimnieciskās dzīves, to skaitā zvejas, attīstību tiek ņemti vērā sekojoši principi:

- a) ilgtspējīgas attīstības princips, kas paredz nodrošināt nākamajām paaudzēm kvalitatīvu vidi, līdzsvarotu ekonomisko attīstību, racionālu dabas, cilvēku un materiālo resursu izmantošanu un kultūras mantojuma saglabāšanu,
- b) reģionālās attīstības princips, kas paredz samazināt nelabvēlīgās atšķirības starp vairāk un mazāk attīstītiem reģioniem, kā arī saglabāt un attīstīt katra reģiona dabas vides un kultūrvides raksturīgās īpatnības un attīstības potenciālu,
- c) daudzveidības princips, kas paredz jebkura teritorijas attīstības plāna izstrādē nodrošināt dabas vides, kultūrvides, resursu un saimnieciskās darbības daudzveidību.

Lai sasniegtu mērķi – attīstības sistēmas izveidi, nepieciešams veikt sekojošus uzdevumus:

- a) veicināt iniciatīvu uzņēmējdarbības attīstīšanā un investīciju piesaistē,
- b) nodrošināt vides kvalitāti un teritorijas racionālu izmantošanu,
- c) izvērtēt novadu teritoriālās attīstības potenciālu un nepieciešamos ierobežojumus.

Tā kā jūras piekrastes ūdeņu resursu izmantošana, kuru galvenā ekonomiskā vērtība ir zivis, ir ļoti svarīga Latvijas piejūras pašvaldību iedzīvotāju nodarbošanās, tad šo zivju resursu ieguves un tālākas izmantošanas kārtību nosaka gan valstiski, gan arī zivsaimniecības nozares tiesību akti.

Kā galvenais valsts likumdošanas akts ūdeņu lietošanas tiesībās ir "**Civillikums**", kurš pieņemts Latvijas Republikā 1937. gada 28. janvārī, bet atjaunots un spēkā esošs kopš 1992. gada 1. septembra. Likums nosaka gan ūdeņu lietošanas tiesības, gan arī aprobežojumus:

- ✓ publiskie jeb valstij piederošie ūdeņi ir jūras piekrastes josla,
- ✓ jūras piekraste pieder valstij līdz tai vietai, kuru sasniedz jūras augstākās bangas, t.i., tauvas josla,
- ✓ zvejas tiesības nosakāmas atbilstoši Zvejniecības likumam, attiecīgiem noteikumiem un īpašuma tiesībām un var lietot tauvas joslu zvejas vajadzībām,
- ✓ jūras piekrastes ūdeņos atļauts zvejot katram Latvijas pilsonim Zvejniecības likumā paredzētajā kārtībā.

"**Zvejniecības likums**" ir nozīmīgākais zivsaimniecības nozares likumdošanas akts, kurš regulē zivju resursu iegūšanu, izmantošanu, pētīšanu, saglabāšanu, pavairošanu un uzraudzību.

Likums dod pamatterminu izpratni jūras piekrastes ūdeņu apsaimniekošanā:

- a) zivis - visu sugu zivis, šā likuma izpratnē - arī vēži un citi ūdens bezmugurkaulnieki, kā arī nēģi,
- b) zivju resursi – visas zivis, kuras sastopamas Latvijas Republikas iekšējos ūdeņos un teritoriālajos jūras ūdeņos, kā arī visas zivis Latvijas Republikas ekonomiskās zonas ūdeņos, kur Latvijas Republikai ir suverēnas tiesības tās iegūt, izmantot, pētīt, saglabāt un pavairot,
- c) zvejnieks - fiziskā persona, kas tieši veic zveju, tas ir, rīkojas ar zvejas rīkiem, vai juridiskā persona, kuras vārdā un uzdevumā tiek veikta zveja,
- d) rūpnieciskā zveja - darbība nolūkā iegūt zivis, izmantojot rūpnieciskus zvejas rīkus un maksājot par to valstī piemērotos maksājumus.

Likums nosaka, ka īpašuma tiesības uz zivju resursiem jūras piekrastes un iekšējos ūdeņos pieder valstij.

MK noteikumi reglamentē kārtību, kā notiek zvejas tiesību iznomāšana pagastiem un secīgi zvejas uzņēmumiem, zveju Latvijas ūdeņos, zvejnieku tiesības un pienākumus, zvejniecību kā uzņēmējdarbību un zvejas uzņēmumu reģistrācijas kārtību, kā arī pārstrādes un tirdzniecības pamatnostādnes.

MK noteikumi "Noteikumi par ūdestilpju un rūpnieciskās zvejas tiesību nomu un zvejas tiesību izmantošanas kārtību" tieši regulē un nosaka kārtību, kā veicama:

- ✓ publisko ūdenstilpju nomas kārtība, kur zvejas tiesības pieder valstis,
- ✓ kārtība, kādā zivju resursu pārzināšana nododama pašvaldībām,
- ✓ rūpnieciskās zvejas tiesību nomas un zvejas tiesību izmantošanas izsoles kārtība,
- ✓ maksa un piemērojamie atvieglinājumi par rūpnieciskās zvejas tiesību nomu un zvejas tiesību izmantošanu.

Atbilstoši noteikumiem Baltijas jūras un Rīgas jūras līča ūdeņi netiek iznomāti, bet zvejas vietas jūras piekrastē var tikt noteiktas rūpnieciskās zvejas tiesību nomas līgumā.

Tiek noteiktas zvejas procesa pamatkategorijas – zvejas vietas atkarībā no ūdeņu akvatorijas iedalījuma, kā arī nosacījumi, pie kuru izpildīšanas atļauts sākt zvejas procesu:

- a) juridiskām personām jābūt licencētām zvejniecībā, kā uzņēmējdarbības veikšanai,
- b) zvejniekiem – individuālā darba veicējiem jābūt reģistrētiem Jūras Vides pārvaldē),
- c) juridiskām un fiziskajām personām ir noslēgti zvejas tiesību nomas līgumi ar piešķirtiem nozvejas vai zvejas rīku skaita limitiem un saņemtu licenci Valsts Vides dienestā (turpmāk – VVD) – reģionālajā Vides pārvaldē,
- d) to galvenie parametri, pieļaujamie izmēri un skaits, zvejas aizlieguma laiki un vietas, zivju minimālie garumi nozvejā un pieļaujamie piezvejas apjomi, zvejas rīku marķēšanas nosacījumi. Pielikumā sniegtas atļauto zvejas rīku definīcijas, rūpniecisko zvejas rīku konstrukcijas elementu pieļaujamie parametri, kā soda naudu apmēri par nelikumīgi iegūtām zivīm.

Definēti zvejnieku, to skaitā pašpašpatēriņa piekrastes zvejnieku, pienākumi, iegūstot zivju resursus. Katra zvejas uzņēmuma vai individuāla zvejnieka galvenie pienākumi ir atbilstoši Zvejas noteikumiem iegūt zivis, marķēt zvejas rīkus, pēc katra zvejas akta aizpildīt zvejas žurnālu, kuru noteiktā laikā reizi mēnesī nodot Reģionālās vides pārvaldes reģionālajiem inspektoriem, nepieļaut jūras vides piesārņojumu zvejas procesā, izrakstīt pārdoto zivju

pavadzīmes, kā arī gadījumos, kad piekrastes zvejnieku zvejas laivas vai kuģi bāzējas ostās, aizpildīt zivju izkraušanas (*landing*) deklarācijas.

Piekrastes zvejā kā vienīgais un svarīgākais resurss ir zivis. Atbilstoši "Zvejniecības likumam" zivis ir visu sugu zivis, arī plašākā izpratnē – citi ūdens bezmugurkaulnieki, kā arī vēži. Galvenā uzmanība šobrīd visu pārvaldes, kontroles, izpētes un izmantošanas institūcijām tiek pievērsta zivju resursiem, kuri ir visas zivis, kuras satopamas Latvijas Republikas iekšējos ūdeņos un teritoriālajos jūras ūdeņos, kā arī visas zivis Latvijas Republikas ekonomiskās zonas ūdeņos, kur Latvijas Republikai ir suverēnas tiesības tās iegūt, izmantot, pētīt, saglabāt un pavairot.

Piekrastes zivju krājumu pārvaldība un izmantošana notiek 2 līmeņos – valsts pārvaldes, kontroles un izpētes institūciju līmenī un pašvaldībās un zvejnieku un zvejas uzņēmumu darbībā.

Galvenā zivju resursu, to skaitā, piekrastes zivju valsts pārvaldes institūcija, ir Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas Zivsaimniecības departaments, strādā un realizē valsts politiku zivsaimniecības nozarē. Pārvalde darbojas Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas pārraudzībā un ir valsts augstākā zivsaimniecības institūcija.

„BIOR” institūts atrodas Zivsaimniecības departamenta pārziņā un atbilstoši Zvejniecības likumam) veic zivju resursu uzskaiti, novērtēšanu, zinātnisko rekomendāciju izstrādi un zinātnisko ekspertīzi pēc valsts vai juridisko un fizisko personu pasūtījuma. Šī zinātniskā iestāde veic dabas resursu – zivju (jūras, piekrastes un iekšējo ūdeņu) krājumu stāvokļa monitoringu un izpēti.

Zivju resursu aizsardzību un izmantošanas uzraudzību Latvijas jūras piekrastes ūdeņos, atbilstoši Zvejniecības likuma 18. pantam, veic VARAM VVD un reģionālās pārvaldes. Šīs organizācijas veic Zivsaimniecības departamenta pieņemto rīkojumu un lēmumu ikgadējā zvejas regulācijā izpildes kontroli jūras piekrastes un iekšējos ūdeņos.

Valsts līmeņa zivju resursu, to skaitā piekrastes ūdeņu zivju, apsaimniekošanai seko līdz un rekomendē izmaiņas vai sniedz priekšlikumus nevalstiskās organizācijas, kā Zivsaimnieku asociācija (1996) un Latvijas Zvejnieku federācija (1999), kā arī Zivsaimniecības konsultatīvā padome (1999), ko izveidojusi LR Zemkopības ministrija.

Saskaņā ar Zvejniecības likuma 5.3. un 5.4. pantu Zivsaimniecības departaments Ministru kabineta noteiktajā kārtībā pārvalda Latvijas Republikas ūdeņu zivju resursus un var nodot pašvaldībām zivju resursu pārzināšanu ūdeņos, kuri atrodas šo pašvaldību administratīvajā

teritorijā vai piekļaujas tām. Šajos ūdeņos zvejas tiesības pieder valstij, taču atbilstoši MK noteikumiem tās var tikt nodotas pašvaldībai valstij piederošās zvejas tiesības ūdeņos, kur zivju resursus pārziņa attiecīgā pašvaldība. Atbilstoši MK "Par ūdenstilpju un rūpnieciskās zvejas tiesību nomu un zvejas tiesību izmantošanas kārtību" rūpnieciskās zvejas tiesības publiskajos ūdeņos, arī jūras piekrastē un iekšējos ūdeņos, kuros zvejas tiesības pieder valstij, pēc zivju resursu nodošanas pārzināšanā iznomā vietējā pašvaldība. Latvijas jūras piekrastes ūdeņos zveju veic fiziskas un juridiskas personas – individuālie zvejnieki un zvejas uzņēmumi, kuri atrodas konkrētu piejūras pašvaldību teritorijās. Pēc ikgadējā ZM Zivsaimniecības departamenta slēdziena, ievērojot MK noteikumu grozījumus, par piešķirtās zivju nozvejas apjomu, zvejas rīku skaita limitiem un zvejas vietām, kā arī zvejas limitu izmantošanas kārtību saņemšanas, pašvaldībās sākas to vietējā apsaimniekošana.

Apstākļos, kad piekrastes zivju resursu pārvaldības kārtība valsts līmenī ir noteikta, valda neskaidra situācija un viedokļu dažādība piekrastes un iekšējo ūdeņu zivju krājumu apsaimniekošanā un pārvaldē pašvaldībās. Piemēram, piekrastes zivju resursu izmantošanai un zvejai šobrīd trūkst ilgtspējības, un arī attīstība ir ļoti lēna, jo pastāv liela atkarība no zivju tirgus konjunktūras un darbība tiek plānota tikai tuvākajiem 2 – 3 gadiem. Novadu un vai pilsētu pašvaldībām interesē saņemt naudu par valsts piešķirtajām zvejas tiesībām. Zvejas tiesību nomas līgumu slēgšana ar individuālajiem zvejniekiem un piekrastes zvejas uzņēmumiem, iespējams, nereti var būt subjektīva, neņemot vērā zvejojāmu nozīmi pašvaldības sociālajā budžetā, iedzīvotāju nodarbinātības palielināšanā un pat atklātajos zvejas noteikumu pārkāpumos.

Šī situācija veicina vērtīgo zivju krājumu stāvokļa pasliktināšanos, visatļautību zvejā un tirdzniecībā vājas kontroles rezultātā un piekrastes zvejniecības kā nerentablas ekonomikas nozares imidža veidošanos sabiedrības acīs. Pastāv atšķirības vietējā zivju resursu apsaimniekošanā pat starp kaimiņu pašvaldībām. Daļā no pašvaldībām zvejas tiesību piešķiršanu konkrētām fiziskām vai juridiskām personām reglamentē tikai ar pašvaldības padomes lēmumu, citviet pastāv vides departamenti, zvejniecības komisijas. Tādejādi vietējo zvejnieku sabiedriskais viedoklis netiek ņemts vērā., jo viņu vietējās sabiedriskās organizācijas – biedrības nereti radītas "savējo" projektu realizācijai.

3.2. Problēmas, iespējas un risinājumi laika periodā no 2014. -2020. gadam

Piekrastes un iekšējo ūdeņu zvejniecībā, līdzīgi kā jebkurā ekonomikas nozarē, pastāv objektīva rakstura problēmas un to risinājumi, kurus var realizēt ilgāka laika periodā, ieguldot lielu darbu, līdzekļus un pacietību.

Periodā kopš Latvijas neatkarības iegūšanas 1991. gadā, piekrastes un iekšējo ūdeņu zveja uzsāka patstāvīgu dzīvi ar zināmu ietekmes periodu no padomju kolektīvo saimniecību – zvejnieku kolhozu sistēmas, kur piekrastes zvejnieku brigādes, salīdzinājumā ar jūras un tāljūras kuģu zveju, bija otršķirīgas. Izjūkot šai sistēmai, sākās individuālā – nelielu zvejas uzņēmumu ēra. Līdz 2015.gadam saglabājās tikai dažas lielākas piekrastes zvejnieku uzņēmēj sabiedrības, piemēram, Rīgā (Mangaļsalā), Carnikavā, Salacgrīvā, Rojā.

Problēmu loks ir pietiekami nopietns, jo:

- 1) piekrastes un iekšējo ūdeņu zvejniecības attīstībai nozīmīgā infrastruktūra joprojām ir nepietiekošā tehniskā stāvoklī (ceļi, sociāli nozīmīgas ēkas, sabiedrisko pakalpojumu infrastruktūra, moli, zvejas laivas u.c.) vai nav pietiekami attīstīta,
- 2) iedzīvotāju skaita samazināšanās, iedzīvotāju novecošanās, zems iedzīvotāju ienākumu līmenis un negatīvā migrācija (ekonomiski aktīvo iedzīvotāju un jauniešu aizplūšana uz attīstības centriem un ārzemēm),
- 3) samazinājušies vērtīgo zivju sugu resursi jūrā un iekšzemes ūdeņos, to veicina piesārņojums un neatbilstoša apsaimniekošana, vides apziņas trūkums sabiedrībā, vienaldzība, nepietiekama arodizglītība,
- 4) samazinājies zivsaimniecības produkcijas ražotāju skaits, neattīstīta ar zivsaimniecību vai ar ūdens resursiem saistītā uzņēmējdarbība, apgrūtināta kvalificēta darbaspēka pieejamība zivsaimniecības sektorā,
- 5) nepietiekami attīstītas dažādas sadarbības formas starp pašvaldībām, uzņēmumiem un biedrībām,
- 6) kooperācijas – sadarbības trūkums starp nelieliem zvejas uzņēmumiem, kuri izkaisīti mazajos jūras piekrastes ciemos un vai iekšzemē,
- 7) zema pievienotā vērtība zvejā iegūtajai zivju produkcijai,
- 8) ar ES struktūrfondu atbalstu realizētu salīdzinoši neliels skaits projektu (izņemot zvejas kuģu izņemšanu no piekrastes flotes),
- 9) konkurences saasināšanās ar citām zivju resursu patērētāju grupām (makšķerniekiem),

10) roņu nodarīto zaudējumu lomiem un zvejas rīkiem strauja palielināšanās.

Piekrastes un iekšējo ūdeņu zvejniecībā, kuras saglabāšana un attīstība Latvijā ir pietiekoši svarīga, veicinot uzņēmējdarbību lauku apvidos, mūsaprāt, nekavējoties ir nepieciešami **risinājumi**, kā:

- 1) jāsekmē ar zivsaimniecību un ūdens resursu apsaimniekošanu saistītās uzņēmējdarbības attīstība laukos, vietējās ekonomikas dažādošana, inovatīvu risinājumu attīstība, kas radītu darba vietas, augsta pievienotās vērtības produkciju un pakalpojumus, kā arī palielinātu ieņēmumus no zivsaimniecības un ūdens resursu izmantošanas,
- 2) lai uzlabotu infrastruktūras kvalitāti zivsaimniecībai nozīmīgajās lauku teritorijās, jāsniedz atbalsts vietējā līmenī nozīmīgu infrastruktūras objektu sakārtošanai un uzņēmējdarbības attīstībai,
- 3) jāsekmē dažādu sadarbības formu veidošanās un attīstība starp pašvaldībām, uzņēmējiem un organizācijām ar mērķi sadarboties vietējās ekonomikas atveseļošanā un dzīves kvalitātes uzlabošanā,
- 4) piekrastes un iekšējo ūdeņu ražotāju organizācijas izveide – kā zvejnieku sadarbības līdzeklis pievienotās vērtības palielināšanā nozvejai,
- 5) jānodrošina piekrastes zvejas un citu ar zivsaimniecību saistīto arodu apgūšanu un apmācību, kā arī jānodrošina atbalsts piekrastes zvejniekiem dzīvesveida saglabāšanai un zvejniekiem kultūrainavas aizsardzībai un atjaunošanai,
- 6) starptautiskās sadarbības veicināšana.

Lai risinātu šī zvejniecības sektora problēmu kopumu, vislielākā uzmanība jāpievērš **sadarbības veicināšanai un efektīvam ES fondu līdzekļu pielietojumam** nākamajā periodā, sākot no 2015. gada.

Eiropas Jūrlietu un Zivsaimniecības fonda līdzekļu pieejamība piekrastes un iekšējo ūdeņu zvejas uzņēmumiem un to profesionālajām biedrībām ir pietiekami nopietns **izaicinājums**, lai veicinātu attīstību tradicionālai zvejniecībai 7 piekrastes reģionos.

Biedrība "Latvijas Zvejnieku federācija", kuras pamatdarbība ir saistīta ar normatīvo aktu izstrādi un tās biedru interešu pārstāvniecību un aizstāvēšanu, saskata konkrētus izaicinājumus tās biedru projektu realizācijā:

- 1) ražotāju organizācijas (biedrības) izveide,
- 2) inovatīvu projektu realizācija (to skaitā, tiešā pārdošana, e-izsoles un loģistika),

- 3) sadarbība ar pētniecības iestādēm (apaļā jūrasgrunduļa specializētās zvejas rīku izveide),
- 4) projekti zvejas selektivitātē un roņu drošo zvejas rīku pielietošanā,
- 5) pievienotās vērtības palielināšana nozvejotajai zivju produkcijai (apstrāde un realizācija),
- 6) zvejas uzņēmuma darbības dažādošana – citi ražošanas veidi un pakalpojumi, lai maksimāli samazinātu sezonalitāti darba attiecībās.

4. BIEDRĪBAS „LATVIJAS ZVEJNIEKU FEDERĀCIJA” SEMINĀRA ANKETĒŠANAS REZULTĀTI

Dundagas pils, 13.11.2015

Seminārā piedalījās 39 dalībnieki, tika izdalītas 30 anketas par semināra novērtējumu.

Tika atpakaļ saņemtas 10 anketas, kurās tika novērtēts semināra rezultāts (Pielikums) .

Neskatoties uz to, ka seminārā piedalījās daudz dalībnieku, kuri LZF darbībā nav piedalījušies sistemātiski, semināra novērtējums iesniegtajās anketās bija pārsteidzoši ļoti augsts – labi un teicami – 100 procenti.

Iesniegto anketu aizpildītāji atzinīgi novērtēja LZF Valdes locekļa J. Dančauska sasniegto piekrastes un iekšējo ūdeņu zvejnieku aizstāvībā.

Tas liecina par to, ka LZF darbība līdz šim ir pietiekami atzīta no tās biedriem. Jārēķinās ar to, ka mēs darbojamies bez atalgojuma un sasniegtie darbības rezultāti nevar būt zemu novērtēti šajā sabiedriskās iesaistīšanās procesā.

Ar cieņu,

Ēvalds Urtāns

Latvijas Zvejnieku federācijas Valdes priekšsēdētājs

04.12.2015

5. DALĪBA ZEMKOPĪBAS MINISTRIJAS ZKP SĒDĒS, KOMISIJĀS, DARBA GRUPĀS, SEMINĀROS UN KONFERENCĒS 2015. GADA 2. PUSGADĀ

5.1. Biedrības „Latvijas Zvejnieku federācija” pienesums Latvijas Republikas zivsaimniecības politikā.

Biedrība „Latvijas Zvejnieku Federācija”, kopš reģistrācijas LR UR 1999.gadā, nepārtraukti veikusi tās biedru interešu pārstāvēšanu ES, valsts un pašvaldību līmenī bez atlīdzības, kas nav novērots ne vienas citas organizācijas darbībā, neatkarīgi no tās ienākumu līmeņa un pat kapacitātes – vēlēšanās darboties valsts labā. To mēs vēlreiz atkārtojam un izsakām atzinību LLKC par doto finanšu iespēju vairāk būt klāt sabiedriskajā darbā, lai piespiestu ierēdņus un citus atbalstīt nacionālo vērtību un tās saglabātājus – piekrastes un iekšējo ūdeņu zvejniekus, par spīti iekšējo un ārvalstu spēku vēlmei mūs izņemt no uzņēmējdarbības par labu importa piedāvājumam.

LZF darbības ziņojuma pielikumā pievienota informācija par organizācijas un tās biedru dalību zivsaimniecības politikas veidošanā 2015. gadā 2. pusē. Ziņojuma pielikumā pievienoti dokumenti, kuru radīšanā LZF biedri ir devuši bezmaksas kārtībā lielu ieguldījumu, atraujot savu uzņēmējdarbību dienām ilgi par labu nacionālās zvejniecības attīstībai un aizstāvībai.

5.1.1. Zivsaimniecības Konsultatīvā padome un LAD, to lēmumi – 10 lp.,

5.1.2. Zivju Fonda padome sēdes un elektroniskā saskaņošana - 33 lp.

5.1.3. Licencēšanas komisijas protokoli - 47 lp.,

5.1.4. Rīcības programmas zivsaimniecības attīstībai 2014. - 2020. gadiem Uzraudzības komitejas materiāli un dalības starpministriju darba grupā „Zivsaimniecība” – 6 lp.,

5.1.5. Sabiedrības virzītas vietējas stratēģijas atlases komiteja (pēc ZKP vadītāja vietnieka N. Riekstiņa lūguma pārstāvam kā LZF) – sanāksšanas bija vasarā, tagad sēdes nav bijušas kopš 2015. gada augusta) – 4 lp.,

5.1.6. Latvijas iekšējo un piekrastes ūdeņu ilgtspējīgas apsaimniekošanas un pārvaldības konsultatīvā padome – no LZF piedalās J. Dančauskis un J. Pētermanis. Kopš 2015. gada februāra bijušas 7 sēdes, ir pieejams 1 protokols. Atgādina 2 gadu ilgo līdzīga nosaukuma darba grupu A. Kalvīša valdības laikā, kur VARAM ministrs R. Vējoņa kungs izmisīgi atbalstīja

A. Birkova (Latvijas Makšķernieku asociācija – 3 biedri) neprofesionalitāti un kā vienīgo rezultātu 2013. gada decembrī panāca MK noteikumus, kuri it kā noregulēja tīklu tirdzniecības ierobežojumus, kuri nedarbojas, jo to darbības kontrolei naudas izlietojums ir lielāks par ieguvumu ne mazāk kā 100 reizes.

Pēc bezjēdzīgām šīs padomes sanāksmēm un nemitīgām sūdzībām (no 50 - 120 lp., katra) demisionējošai valdības vadītājai L. Straujumas kundzei, šī gada novembra beigās (26.) Zemkopības ministrs J. Dūklava kungs, iespējams, pārcirta Gordija mezglu, lai novirzītu politisku lēmumu MK noteikumu grozījumos par makšķerēšanu, zemūdens medībām, licencēto makšķerēšanu atbildību uz MK sēdi.

Lai arī pielikums ir tik 6.lp. garš, šie notikumi Latvijas un arī tādi paši Lietuvas precedentā, liecina, ka pie mums makšķernieku lobiji ir spēcīgāki nekā daudzkārt pasaulē. Amatpersonām nav mugurkaula, jo baidās zaudēt ļoti labas darba pozīcijas un par nodokļu maksātāju apmaksātos braucienus komandējumos, tādēļ lavierēšana, mierināšana un ārzemēs iegūtu gudrību pielietošana nemieru samazināšanai Latvijas piekrastes un, it sevišķi, iekšējo ūdeņu zvejā - biedrības „Latvijas Zvejnieku federācija” biedru acīs ir „kā bumba ar laika degli”. Citēsim 23.11.2015 gada LZF sanākšanu Dundagas pilī – J. Dančauska (Valdes priekšsēdētāja uzstāšanos ar aicinājumu N. Riekstiņa kungam ļoti nopietni pārdomāt par savu atbilstību amatam Latvijas piekrastes un iekšējo ūdeņu zvejniecības problēmu risinājumiem, kaut vai nespējībā risināt mazumiņu „roņu problēmā”).

5.1.7. Jūras telpiskā plānojuma darba grupa VARAM, projekta realizētāji biedrība „Baltijas vides forums” (pēc ZKP vadītāja vietnieka N. Riekstiņa lūguma pārstāvam kā LZF) – 9.lp.

Jūras ūdeņu plānošanas rezultāti ar „baltiem cimdiem” jebkurā risinājuma scenārijā būtiski ierobežos jūras un piekrastes zvejnieku iespējas. Naftas lauki, vēju elektrības stacijas, gāzes vadu līnijas, sakaru kabeļi, mistiskie akvakultūras lauki jūrā – samazinās zvejas teritorijas traļu kuģiem un citiem zivju ieguvējiem Latvijas teritoriālajos ūdeņos par 30-40 procentiem. Šobrīd tas izskatās sabalansēti un nevainīgi, bet varam nonākt pie Dānijas notikumu vēstures un negaidītas konfliktu eskalācijas.

5.1.8. VVD darba grupa iekšzemes ūdeņu kontroles stratēģijas izstrādei – 5 lp.

Šī darba grupa, kuras pirmajā sēdē 2015. gada 1. oktobrī piedalījās LZF biedri Uģis Tētiņš (ZKS „Vecdaugava”) un J. Dančauskis (zv/s „Staģis-1”) pierādīja, ka VARAM finansētās darba grupas mērķis ir panākt to, kā veikt pasākumus rūpnieciskās zvejas turpmākai izskaušanai

Latvijas iekšējos ūdeņos ar vēl labāk organizētu VVD darbu. Nekādu kompromisa risinājumu šai sēdē nebija, atklājās arī VVD vadības neprofesionalitāte zvejniecības jautājumos. Tālākajā darbībā šīs darba grupas sanāksmēs LZF vairs netika aicināta, jo tikām informēti, ka mēs esam interešu konfliktā – L. Arāja viedoklis (Valsts policijas Prevencijas nodaļa).

5.1.9. ZST konference „Zivsaimniecības nozares attīstība, iespējas 2015.-202.gadā” – 1 lp.

Konference notika Ādažu kultūras centrā.

Organizācija un norise – ļoti labi organizēta.

Piedalījās Latvijas Zvejnieku federācijas biedri no – Liepājas, Ventspils novada, Rojas novada, Engures novada, Rīgas un Salacgrīvas novada, kā arī ar mums saistītie zivjaudzētāji no Grobiņas un Priekules novada.

Konferences laikā formālajā daļā (2 uzstāšanās) Ē. Urtāns aicināja ZM atbildīgo departamentu tikties roņu un zvejas selektivitātes jautājumos sakarā ar EJZF iespējām (notiks 2016. gada 6. janvārī Dundagā), kā arī sākt darbu profesionālās izglītības atjaunošanā Latvijā.

KOPSAVILKUMS

1. Biedrība „Latvijas Zvejnieku federācija” dibināta 1999.gadā, taču aktīva darbība tās biedru interešu pārstāvībā, aizstāvībā un Latvijas Republikas kopējā zivsaimniecības politikas veidošanā sākusies tikai 2002.-2003.gadu sākumā. Izietas ugunsdrošības valsts normatīvo aktu izstrādē un mūsu organizāciju – tās „brendu” zina LR Saeimā (ne tikai zivsaimniecībā), Ministru Kabinetos un to ministrijās, pašvaldībās. Arī ārpolitikā mūsu organizācija piedalījies EK dažādās sanāksmēs un konferencēs Briselē (3) un citur kopš 2004.gada (8), un bijusi iespēja vairākkārt uzstāties ar ziņojumiem, prezentācijām un pozīcijas aizstāvību. Esam piedalījušies lielos starptautiskajos projektos (5).
2. Esam galvenokārt līdz šim veikuši nepateicīgo darbu kopējā labuma piekrastes un iekšējo ūdeņu zvejniecības mērķu sasniegšanai. Šajā atskaitē ir atspoguļota informācija tikai ap 5% no dokumentācijas par mūsu ierosinājumiem, līdzdalību dažādos Latvijas Republikas sabiedrības iesaistīšanas pasākumos – padomēs, komisijās, komitejās, darba grupās, daudzos semināros (it sevišķi pirms iestāšanās Eiropas Savienībā) un konferencēs.
3. Piekrastes un iekšējo ūdeņu zvejniecībā galvenās problēmas ir: sīkražošana, ģeogrāfiska sadrumstalotība, sadarbības trūkums, nežēlīga konkurence ar maksšķerēšanas organizācijām un lobijiem, nevēlēšanās un nemācēšana efektīvi ES fondus, normatīvo aktu politizācija un slogs, kurš neveicina vēlmi attīstīties, bet tikai vēlmi īstermiņā izdzīvot. Galvenais risinājums ir kooperācija un ražotāju organizācijas, kā arī profesionālā izglītība nākošajā ES plānošanas periodā.
4. Biedrība „Latvijas Zvejnieku federācija” veica lielsanāksmes organizatorisko daļu – 23.11.2015 – Dundagas pilī, kuras norisi, virs 80% dalībnieku novērtēja pozitīvi un ar cerībām, Paldies par sadarbību LLKC!